

МАЛОЛЕТНИЧКЕ КРИВИЧНЕ САНКЦИЈЕ У ПРАВУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
СА АНАЛИЗОМ СУДСКЕ ПРАКСЕ

Јована Костић

Докторанд Правног факултета Универзитета у Нишу¹⁸⁶

Апстракт: Криминалитет малолетних лица, како у Републици Србији, тако и у осталим земљама света, представља изузетно велики друштвени и социјални проблем. Пре свега, узимајући у обзир делинквентне аспекте понашања и скромне интелектуалне потенцијале малолетних лица, долази се до закључка да се велики број кривичних дела врши управо од стране лица која су по свим својим психолошким, социолошким и биолошким карактеристикама толико специфични да начин и принципи одвраћања ових лица од понављања друштвено неприхватљивих понашања представљају прави изазов у борби друштва против недозвољних понашања. С једне стране, стоји потреба државе да са становишта националног кривичног законодавства, заштити свој друштвени поредак и оствари циљ и сврху донетих закона те сузбије понашања која сматра друштвено неприхватљивим. С друге стране, адекватно санкционисање криминалитета може се посматрати са социолошког становишта где се адекватним поступањем са малолетним лицима, њиховим преваспитавањем и предочавањем последица њихових делања омогућава њихова боља адаптација у друштву те лакша поновна социјализација у складу са друштвено прихватљивим нормама. Стога, сва национална кривична законодавства су имала исти превасходни циљ - а то је да сузбију и санкционишу друштвено неприхватљива понашања у виду кривичних дела која су учињена од стране малолетних лица, као и да предвиђеним санкцијама што адекватније утичу на њихово васпитавање, поправљање и преваспитавање, односно поновну социјализацију у друштвени живот. С тим у вези, посматрано историјски кроз развој гране малолетничког кривичног права, са подизањем свести друштва и укључивањем бројних социјалних служби, психолога и лица која су се посебно бавила проучавањем развоја малолетних лица, развијен је систем малолетничких кривичних санкција који све сврсисходније изражава своју улогу, посебан систем органа малолетничког кривичног правосуђа, те посебан кривични поступак према малолетним учиниоцима кривичних дела уз велику подршку и учешће других државних органа (центри за социјални рад, саветовалишта за децу и малолетнике и сл.).

Кључне речи: малолетници, сузбијање малолетничког криминалитета, мере адекватног реаговања, кривичне санкције.

Увод

Криминалитет малолетних лица, како у Републици Србији, тако и у осталим развијеним земљама света, представља изузетно велики друштвени и социјални проблем. Како поступати са лицима која крше правне норме, а још нису пунолетна само је једна од дилема са којима се среће кривични законодавац у свакој земљи. Како утицати на категорију учинилаца кривичних дела који су по свим својим психолошким, социолошким и биолошким карактеристикама толико специфични да начин и принципи одвраћања ових лица од понављања друштвено неприхватљивих понашања представљају прави изазов сваком законодавцу. Колико процената

¹⁸⁶ e-mail: kostic.jovanna@gmail.com

малолетника су већ у том узрасту постали упорни, вишеструки преступници на који начин предвидети механизме за њихову адаптацију у нормалне друштвене токове?

Да ли је решење у одбацавању таквих младих људи из друштва или треба настојати да им се демонстрира одлучност у неприхватању таквих понашања притом и даље рачунајући на њих? Све су то само нека од питања која би требало имати у виду приликом размишљања о криминалитету малолетника, односно његовом спречавању и сузбијању. Пре свих њих по природи ствари се постављају питања као што су: шта је криминалитет малолетника, која су конкретна кривична дела у питању, могу ли се у дужем временском периоду запазити неки трендови у структури извршених кривичних дела, зашто млади људи крше законе, колико се таква понашања могу објаснити личним својствима, а колико утицајем средине у којој живе и сл (Стевановић, 2015).

Развој посебног третмана за малолетнике отпочео је када се јавила потреба да се под кривичну одговорност подведу и лица која се још не сматрају лицима која су, имајући у виду њихов степен развијености свести, у потпуности способна за одлучивање и расуђивање. С тим у вези државе су почеле да стварају нову грану права, изузету од кривичних закона (законика), тачније да посебним актима уређују начине поступања са лицима која још увек нису пунолетна, али крше прописане правне норме, акте којима се утиче на ову категорију лица како би се одвратили од понављања таквих понашања, као и акте којима се санкционишу таква понашања. Готово сва савремена кривична законодавства у систему кривичноправних мера реаговања на криминалитет предвиђају посебан систем малолетничких кривичних санкција који се у великој мери наслања на стандарде утврђене међународноправним актима донетим у оквиру и под окриљем универзалне организације- Уједињених нација или регионалне организације- Савета Европе (Симовић, Јовашевић, Митровић, Симовић, 2013).

Систем малолетничких кривичних санкција

Сходно напред наведеном, у правној теорији је за такву грану права настао уобичајен термин – „малолетничко кривично право“. Малолетничко кривично право је скуп законских прописа којима се одређује кривичноправни статус малолетних лица (као учинилаца кривичних дела, односно малолетних лица као жртава кривичних дела). Другим речима, то је систем законских правних прописа којима се одређује систем кривичних санкција за малолетне учиниоце кривичних дела, а под одређеним условима и за пунолетне учиниоце, те поступак за изрицање и извршење ових санкција од стране надлежних државних органа (Јовашевић, 2010).

У Републици Србији је 2005. године донет Закон о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица (Службени гласник РС, бр. 85/2005, 88/2005-испр., 107/2005-испр., 72/2009, 111/2009, 121/2012, 104/2013, 108/2014, 94/2016 и 35/2019) који је и данас на снази, одређујући да се има примењивати на лица старости од 14 година живота до 18 година а изузетно на млађа пунолетна лица, тачније на лица која су у време извршења кривичног дела навршила 18 година док у време суђења нису навршила 21 годину живота. Лица узраста до 14 година сматрају се децом и према њима се не могу применити кривичноправне мере нити санкције. С тим у вези та лица не могу да буду активни субјекти кривичног права (учиниоци кривичних дела) те се у случају извршења кривичног дела према њима могу применити само мере социјалног карактера које предузимају центри за социјални рад (Јовашевић, 2013).

Малолетничке кривичне санкције (Шкулић, 2022) су мере друштвеног реаговања на криминалитет малолетника које изричу надлежни органи и које имају за циљ да заштите друштво од криминалитета, узимајући у обзир узраст учиниоца дела, његове биолошке и социолошке карактеристике, те степен његове душевне зрелости. Изрицањем ових санкција се, поред заштите друштва, утиче на самог малолетника кроз васпитање, преваспитавање и његов даљи правилан развој да се убудуће понаша у складу са нормама правног поретка, а нарочито да не врши кривична дела. Њих изриче стварно и месно надлежни суд у законом прописаном кривичном поступку. Оне су принудног карактера јер се изричу мимо воље, без пристанка малолетног учиниоца кривичног дела. На овај начин му се одузимају или ограничавају

одређене слободе и права за одређено време (Јовашевић, Стевановић, 2008). Сходно члану 10. поменутог закона („Службени гласник РС“ бр. 85/2005, 88/2005-испр., 107/2005-испр., 72/2009, 111/2009, 121/2012, 104/2013, 108/2014, 94/2016 и 35/2019) у оквиру опште сврхе кривичних санкција сврха кривичних санкција према малолетницима је да се надзором, пружањем заштите и помоћи, као и обезбеђивањем општег и стручног оспособљавања утиче на развој и јачање личне одговорности малолетника, на васпитавање и правилан развој његове личности, како би се обезбедило поновно укључивање малолетника у друштвену заједницу.

Одређујући категорије лица на која се Закон о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица примењује, исти је одредио и систем кривичних санкција које се изричу у случају извршавања кривичних дела од стране малолетних лица. Две су основне врсте кривичних санкција које се могу изрећи малолетним лицима а то су васпитне мере и казна малолетничког затвора. Осим тога малолетницима се у поступцима који се воде против њих могу изрећи једна или више мера безбедности као што су обавезно психијатријско лечење и чување у здравственој установи, обавезно психијатријско лечење на слободи, обавезно лечење наркомана, обавезно лечење алкохоличара, забрана управљања моторним возилом, одузимање предмета, забрана приближавања и комуникације са оштећеним, забрана присуствовања одређеним спортским приредбама и друге. Оне се изричу искључиво као споредне санкције уз претходно изречене васпитне мере или изречену казну малолетничког затвора.

Васпитне мере представљају најблажу врсту малолетничких кривичних санкција које се могу изрећи малолетним учиниоцима кривичних дела а под одређеним условима и млађим пунолетним лицима. Сходно поменутом закону који уређује ову материју, предвиђене су три врсте васпитних мера и то: мере упозорења и усмеравања (судски укор и посебне обавезе), мере појачаног надзора (појачан надзор од стране родитеља, усвојиоца или стараоца, појачан надзор у другој породици, појачан надзор од стране органа старатељства и појачан надзор уз дневни боравак у одговарајућој установи за васпитавање и образовање малолетника) и заводске мере (упућивање у васпитну установу, упућивање у васпитно-поправни дом и упућивање у посебну установу за лечење и оспособљавање). Приликом њиховог одређивања, суд нарочито мора да узме у обзир узраст и зрелост малолетника, степен његовог поремећаја у друштвеном понашању, тежину учињеног дела, побуде из којих је малолетник учинио дело, његово држање након учињеног дела. Изричу се на период од 6 месеци до две године с тим што се код посебних обавеза, њихова основаност испитује на сваких 6 месеци.

Малолетнички затвор је једина врста казне у систему малолетничких кривичних санкција. То је посебна врста казне која се састоји у одузимању слободе кретања старијем малолетном учиниоцу тежег кривичног дела за одређено време и његовом смештају у одређену заводску, пенитенсијарну установу. По форми је то казна лишења слободе која је слична казни затвора коју суд изриче пунолетним учиниоцима кривичних дела. Али по циљевима које треба да постигне, односно по садржини, ова је казна веома блиска са васпитним мерама (Јоксић, 2016).

Ова казна се може изрећи ако су испуњени законом предвиђени кумулативни услови, а то су: а) да је учинилац кривичног дела старији малолетник, тј. лице које је у време извршења кривичног дела навршило шеснаест година, а није навршило осамнаест година, б) да је малолетник учинио кривично дело за које је у закону прописана казна затвора тежа од пет година, в) да је малолетник извршио кривично дело с високим степеном кривице и г) да је суд дошао до уверења да због природе и тежине учињеног кривичног дела и високог степена кривице није оправдано изрећи васпитну меру (Вукомановић, Млађовић, 2013). Ова казна се изриче на период од 6 месеци до пет година а само изузетно на период од 10 година и то само када је малолетник учинио кривично дело за које је у закону прописана казна затвора у трајању од 20 година или тежа и када су учињена најмање два кривична дела у стицају за које је у закону прописана казна затвора тежа од 10 година.

Од осталих кривичних санкција које познаје кривично право Републике Србије, према малолетним учиниоцима кривичних дела не могу се изрећи: а) казне, б) судска опомена и в) условна осуда.

Диверзионе мере према малолетницима

Оно што је посебна тенденција и одраз што адекватније примене кривичних санкција, тачније васпитавања и преваспитавања малолетника јесте увођење система васпитних налога којима се омогућава да се кривични поступак према малолетницима не води односно да се исти обустави те да се процесуирање малолетника води по другим гранама права (породичном праву, праву социјалног старања). “Они представљају посебну врсту диверзионих мера које немају карактер кривичне санкције већ воде скретању кривичног поступка на неку од поменутих грана права” (Јовашевић, 2010: 55-56).

Закон предвиђа више васпитних налога као што су поравнање са оштећеним како би се накнадом штете, радом, извињењем или на неки други прикладан начин отклониле последице извршеног кривичног дела, редовно похађање школе, редовни одлазак на посао, укључивање у рад хуманитарних организација, подвргавање одговарајућем одвикавању од зависности изазваних употребом алкохола или дрога и друге. “Сви васпитни налози могу да трају до 6 месеци при чему се, приликом њиховог изрицања у обзир узима интерес како малолетника тако и самог оштећеног” (Јовашевић, 2010: 164). Надзор над применом ових налога врши се од стране надлежног органа са родитељима, усвојоцима или староцем малолетника и наравно, центром за социјални рад.

Раније донетим законима у Републици Србији, као реакција за друштвено неприхватљива понашања, према малолетним учиниоцима кривичних дела у примени је била посебна дисциплинска мера - укор (уколико је учињено кривично дело незнатне природе из очигледне непромишљености или лакомислености), отпуштање на пробаацију (уколико је учињено дело теже природе из очигледне непромишљености или лакомислености), упућивање у завод за васпитање (уколико се ради о напуштеном детету или морално поквареном) или завод за поправљање (уколико се ради о толико поквареном малолетнику да се претходна мера не може спровести). Осим тога, било је предвиђено да се, уколико се малолетник мора казнити и према њему се изрећи казна затвора, та казна је изрицана у трајању од најмање седам година. У одређеном периоду према малолетним лицима могла је бити извршена и смртна казна. Тек је изменама и допунама Кривичног законика ФНРЈ из 1959. године предвиђено да се према малолетним учиниоцима кривичних дела не могу изрећи казне које су предвиђене за пунолетне учиниоце кривичних дела (Службени лист ФНРЈ, бр. 30/59).

Посматрајући област малолетничког кривичног права које је важило у Републици Србији, кроз историју се може приметити да су са подизањем свести народа, са прихватањем напретка државе и све већим развојем науке, у погледу дефинисања и изрицања мера безбедности и кривичних санкција према малолетним учиниоцима кривичних дела, те мере и санкције постајале све више прилагођеније узрасту малолетника и све су више остваривале сврху због које су и изречене. То се посебно огледа у чињеници да је донетим Кривичним законом ФНРЈ из 1951. године било предвиђено да се малолетник има казнити казном строгог затвора (у трајању од шест месеци до две године) и затвора (у трајању од три дана до пет година) док није постојала могућност извршења смртне казне. Данас је трајање ове санкције умногоме прилагођено узрасту и степену интелектуалних способности малолетника.

Примена кривичних санкција за малолетнике у судској пракси

Имајући у виду све распрострањенију и учесталију појаву малолетничке делинквенције последњих деценија, бројни истраживачи бавили су се проблематиком ове гране права. Сви су имали један циљ- да својим истраживањем открију узроке понашања малолетних лица, утицај средине на њихово понашање и да одгонетну питање санкционисања тих понашања и враћања тих лица у прихватљиве друштвене токове.

С тим у вези, истраживање које је спроведено у наставку треба да да одговор на иста питања.

1. Просторни и временски оквир истраживања

Истраживање је спроведено на територији надлежности Вишег суда у Лесковцу у периоду од почетка 2018.године до краја 2022.године.

2. Узорак истраживања

Истраживање је спроведено на основу узорка од 284 малолетних учиниоца кривичних дела које су теретили за извршење кривичних дела у периоду од 2018-2022.године.

3. Метод истраживања

Приликом вршења истраживања коришћен је социолошки метод који осликава намеру законодавца да на одређени начин, одредбама закона који доноси, утиче на друштво и људе.

Сходно подацима добијеним од стране Вишег суда у Лесковцу, у периоду од 2018.године до 2022.године, на узорку од 284 малолетних учиниоца кривичних дела, на територији која спада под надлежност суда, вођено је 382 кривична поступка. Тачније, од тога је до покретања поступка пред већем за малолетнике дошло до 216 поступака док су остали поступци завршени одмах по истрази јер није нађен основ за даље процесуирање. Углавном се радило о особама мушког пола, док су за мањи број кривичних дела процесуиране малолетне делинквенткиње. Углавном се радило о извршењу кривичних дела против имовине, против полне слободе, против живота и тела, кривична дела против безбедности јавног саобраћаја, кривична дела против јавног реда и мира. Највише дела било је извршено као крађе, разбојништва, учествовања у тучи, насилничка понашања, уништења и оштећења туђих ствари, неовлашћеног коришћења туђих возила, држање и стављање у промет опојних дрога, као и наношења лакших и тежих телесних повреда.

Табела бр.1. Дистрибуција испитаника према броју учесника у поступцима

Број учесника у поступку	Година 2018.	Година 2019.	Година 2020.	Година 2021.	Година 2022.
	70	61	35	78	40

Табела бр.2. Дистрибуција испитаника према полу

Пол малолетника	Година 2018.	Година 2019.	Година 2020.	Година 2021.	Година 2022.
Мушки	58	59	25	74	35
Женски	12	2	10	4	5

Табела бр.3. Дистрибуција испитаника према врсти поступка који је вођен

Вођени поступак	Година 2018.	Година 2019.	Година 2020.	Година 2021.	Година 2022.
КИМ	69	94	65	75	79
КМ	60	48	20	52	36

Табела бр.4. Дистрибуција испитаника према кривичном делу за које су вођени поступци

Кривична дела	Година 2018.	Година 2019.	Година 2020.	Година 2021.	Година 2022.
	Чл.203/1	Чл.203/1	Чл.203/1	Чл.203/1	Чл.203/1
	Чл.123	Чл.123	Чл.123	Чл.123	Чл.123
	Чл.208/1	Чл.208/1	Чл.208/1	Чл.208/1	Чл.208/1
	Чл.212/1	Чл.212/1	Чл.212/1	Чл.212/1	Чл.212/1
	Чл.203	Чл.203	Чл.203	Чл.203	Чл.203
	Чл.213/1	Чл.213/1	Чл.213/1	Чл.213/1	Чл.213/1
	Чл.204/1	Чл.204/1	Чл.204/1	Чл.204/1	Чл.204/1
	Чл.246А	Чл.246А	Чл.246А	Чл.246А	Чл.246А
	Чл.289/3	Чл.289/3	Чл.289/3	Чл.289/3	Чл.289/3
	Чл.122/1	Чл.122/1	Чл.122/1	Чл.122/1	Чл.122/1
	Чл.206	Чл.206	Чл.206	Чл.206	Чл.206
	Чл.122/2	Чл.122/2	Чл.122/2	Чл.122/2	Чл.122/2
	Чл.121/1	Чл.121/1	Чл.121/1	Чл.121/1	Чл.121/1
	Чл.344/2	Чл.344/2	Чл.344/2	Чл.344/2	Чл.344/2
	Чл.185/1	Чл.185/1	Чл.185/1	Чл.185/1	Чл.185/1

Табела бр.5 Дистрибуција испитаника према изреченим васпитним мерама и мерама безбедности

Васпитне мере и мере безбедности	Година 2018.	Година 2019.	Година 2020.	Година 2021.	Година 2022.
Судски укор	ДА	ДА	ДА	ДА	ДА
Појачан надзор од стране органа старатељства	ДА	ДА	ДА	ДА	ДА
Појачан надзор од стране родитеља	ДА	ДА	ДА	ДА	ДА
Упућивање у ВПД	ДА	ДА	ДА	ДА	ДА

Табела бр.6 Дистрибуција испитаника према изреченим казнама затвора

Број изречених казни затвора	Година 2018.	Година 2019.	Година 2020.	Година 2021.	Година 2022.
	0	1	1	1	1

На основу изложених података, примећује се да постоји одређена тенденција раста броја малолетних учесника у кривичним поступцима пред надлежним судовима. Углавном се ради о особама мушког пола, док је релативно мали број малолетних делинквенткиња. Углавном сви врше исти тип кривичних дела и бивају санкционисани мерама безбедности и изреченим васпитним мерама док се казна малолетничког затвора ретко примећује. До ње долази углавном када је малолетник вишеструки повратник.

Извршеним увидом у пресуде и решења донета пред Вишим судом у Лесковцу, примећује се да су малолетници углавном из дисфункционалних породица и да исти живе у проблематичним срединама окружени лицима која су већ легитимисана као вишеструки преступници. Неретко је да су и сами родитељи учиниоци великог броја кривичних дела док су неки, у току трајања поступка према малолетнику и сами били на издржавању казне затвора.

Закључак

Како је у озбиљној мери, појава малолетничке делинквенције последњих деценија све више изражена, национална законодавства су по узору на многе међународне стандарде уоквирила и проширила одредбе својих правних аката који се односе на појам и врсте малолетника, односно врсте кривичних санкција према овој категорији учинилаца кривичних дела. Све малолетничке кривичне санкције, ма колико евентуално постојале разлике међу њима, имају исти циљ а то је утицање на малолетна лица да се уздрже од вршења понашања којима се вређају основне друштвене норме. Посебан осврт приликом дефинисања тих санкција је на превенцији малолетничке делинквенције и на враћање малолетних делинквената у нормалне друштвене токове.

У сваки поступак према малолетном лицу укључен је Центар за социјални рад који даје своје препоруке и мишљења у вези ранијег живота малолетника, његовог држања након извршеног дела као и начина његове поновне социјализације. У сваком поступку је примећено да је неопходно да малолетник успостави и развије квалитетне вршњачке релације, адекватне његовом узрасту. Такође се примећује да је то могуће искључиво само применом санкција адекватних његовом узрасту, интелектуалним способностима и психофизичком развоју. Управо се из тих разлога и њихово мишљење са препорукама узима у обзир приликом одређивања начина њиховог кажњавања.

Статистички гледано, малолетни учиниоци кривичних дела, се јављају у великој мери као последица занемаривања психолошких, емоционалних и социјалних потреба деце од стране родитеља. Занемаривање деце, као и озбиљна васпитна запуштеност резултирала је агресивним понашањем и неадекватним реаговањем деце на постојање бројних фактора околине. Због тога је неопходно у поступке вођене према малолетним лицима укључити и родитеље, стараоце и друга њима блиска лица којима је поред саветодавног рада потребна и помоћ одговарајућих

стручних служби, као што су центри за социјални рад и посебно едуковани психолози који ће својим стручним знањем реално предочити могућности унапређења васпитања ових лица.

Осим тога, родитеље треба приволети да активно раде на подизању сопствене свести у погледу општег животног функционисања. Родитељима посебно треба предочити објективне рехабилитационе домете који се могу остварити разним третманима, едукацијама и радионицама у којима ће они учествовати са децом и тиме им помоћи у што адекватнијој социјализацији са друштвом и општеприхваћеним нормама понашања.

Литература:

- Вукомановић М., Млађовић И., (2013), *Малолетнички затвор у кривичном законодавству Републике Србије*, Наука, безбедност, полиција, број 1/2013.године, 57-72.
- Закон о изменама и допунама Кривичног законика (Службени лист ФНРЈ, бр. 30/59).
- Закон о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица (Службени гласник РС, бр. 85/2005, 88/2005-испр., 107/2005-испр., 72/2009, 111/2009, 121/2012, 104/2013, 108/2014, 94/2016 и 35/2019).
- Јовашевић Д., (2010), *Положај малолетника у кривичном праву према новим законским решењима*, Правни факултет у Нишу, број 46/2013. године, 163
- Јовашевић Д., (2010), *Положај малолетника у кривичном праву*, Ниш, Правни факултет у Нишу, Центар за публикације.
- Јовашевић Д., Стевановић З., (2008), *Систем кривичних санкција за малолетне учиниоце кривичних дела*, Ревија за криминологију и кривично право, број 3/2008.године, 113-123.
- Јоксић И., (2016), *Малолетнички затвор у пенитенцијарној пракси*, Безбедност, број 1/2016.године, 129-145.
- Симовић М., Јовашевић Д., Митровић Љ., Симовић М., (2013), *Малолетничко кривично право*, Источно Сарајево, Правни факултет у Источном Сарајеву.
- Стевановић И., (2015), *Малолетници као учиниоци и жртве кривичних дела и прекршаја*, Београд, Институт за криминолошка и социолошка истраживања.
- Шкулић М., (2022), *Малолетничко кривично право*, Београд, Правни факултет у Београду.

JUVENILE CRIMINAL SANCTIONS UNDER THE LAW OF THE REPUBLIC OF SERBIA WITH ANALYSIS OF COURT PRACTICE

Jovana Kostić

Doctoral student at the Faculty of Law, University of Niš

Abstract: *Criminality of minors, both in the Republic of Serbia and in other countries of the world, represents an extremely large social and social problem. First of all, taking into account the delinquent aspects of behavior and the modest intellectual potential of minors, the conclusion is reached that a large number of criminal acts are committed precisely by persons who are so specific in all their psychological, sociological and biological characteristics that the method and principles of deterring these persons from repeating socially unacceptable behaviors represent a real challenge in society's fight against illegal behaviors. On the one hand, there is the need for the state to protect its social order from the point of view of the national criminal legislation and achieve the goal and purpose of the adopted laws and suppress behavior that it considers socially unacceptable. On the other hand, adequate sanctioning of crime can be viewed from a sociological point of view, where adequate treatment of minors, their re-education and presentation of the consequences of their actions enables their better adaptation in society and easier re-socialization in accordance with socially acceptable norms. Therefore, all national criminal legislation had the same overriding goal - which is to suppress and sanction socially unacceptable behavior in the form of criminal acts committed by minors, as well as to influence their education, correction and re-education as adequately as possible with the provided sanctions. that is, re-socialization into social life. In this regard, viewed historically through the development of the branch of juvenile criminal law, with the raising of society's awareness and the involvement of numerous social services, psychologists and persons who were specifically engaged in the study of the development of juveniles, a system of juvenile criminal sanctions was developed that expresses its role more and more expediently, a special system of juvenile criminal justice authorities, and a special criminal procedure against juvenile perpetrators of criminal offenses with the great support and participation of other state authorities (centers for social work, counseling centers for children and minors, etc.).*

Keywords: *minors, suppression of juvenile crime, adequate response measures, criminal sanctions.*